

Павловський Руслан Володимирович

аспірант кафедри публічного управління та регіоналістики
Навчально-наукового інституту публічної служби та управління
Національного університету «Одеська політехніка»

просп. Шевченка, 1, м. Одеса, 65044, Україна

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-1385-5676>

e-mail: pavlovskyriv@gmail.com

ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЗДІЙСНЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ ЗА ДОТРИМАННЯМ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Анотація. У статті шляхом наукового абстрагування дано визначення поняттю інструментарій громадського контролю як сукупності засобів з реалізації мети щодо забезпечення прав, свобод та законних інтересів окремих громадян і суспільства у цілому, яку здійснюють громадські організації, об'єднання, населення. Адаптуючи інструментарій контролю, що використовується у менеджменті організацій до сфери охорони праці, можна стверджувати, що громадський контроль у сфері охорони праці може здійснюватися за законністю нарахувань заробітних плат, для чого можуть бути використані інструменти фінансового контролю; частина інструментів операційного контролю може бути задіяна у контролі за дотриманням техніки безпеки на підприємствах; окремі інструменти контролю якості можуть використовуватися при дотриманні соціальних умов праці.

Інструментарій громадського контролю за дотриманням трудового законодавства може підбиратися у залежності від мети його здійснення. Мета контролю може змінюватися і залежно від неї формується той чи інший інструментарій, він може бути більш широким, чи можуть використовуватися лише окремі інструменти. Навіть коли мета здійснення контролю буде однаковою, то окремі завдання, що з неї випливають, а відповідно і інструментарій може відрізнитися. Результатами громадського контролю можуть бути вимоги від суб'єктів такого контролю як до роботодавців з метою гарантування певних соціальних стандартів, забезпечення конституційних прав (збереження життя, здоров'я тощо), так і до державних контролюючих органів з метою внесення таких вимог у нормативно-правове поле. Тобто завданнями громадського контролю у сфері охорони праці є не лише виявлення фактів відхилень з дотримання норм трудового законодавства підконтрольними об'єктами, воно є значно ширшим і відображає впливи та вимоги громадянського суспільства.

У статті зроблено висновок, що в Україні сформоване громадянське суспільство, інститути якого можуть перебрати на себе окремі функції контролю за дотриманням трудового законодавства, особливо на час дії воєнного стану, коли зростають ризики незаконних дій з боку роботодавців.

Ключові слова: громадський контроль, інструментарій контролю, інструменти громадського контролю, охорона праці, дотримання трудового законодавства.

Як цитувати: Павловський Р. В. Інструментарій здійснення громадського контролю за дотриманням трудового законодавства. *Теорія та практика державного управління*. 2023. Вип. 1 (76). С. 81–92. <https://doi.org/10.26565/1727-6667-2023-1-06>

Вступ. Питання охорони праці в умовах протікання військової агресії в Україні набуває нових аспектів, які не були передбачені чинним законодавством. На даний час, на окремих територіях нашої держави, де відбувалися воєнні дії, для населення взагалі і для працівників різних галузей виробництва зокрема, виникає значна кількість загроз, пов'язаних з небезпекою через значні замінування територій, наявність на них боєприпасів, що не розірвалися. При відновленні господарської діяльності роботодавці, опираючись на існуюче законодавство, можуть усе ж наражати своїх працівників на небезпеку. Найбільше це стосується сільськогосподарського виробництва, діяльності, пов'язаною з роботою комунальних та будівельних компаній та інші. Тому там, де виникли прогалини законодавства з охорони праці, функції контролю щодо захисту прав працівників можуть взяти на себе громадські організації, об'єднання. Проте для здійснення громадського контролю його інструментарій не є достатньо відпрацьований і регламентований.

Огляд літератури. Питання інструментарію не лише громадського контролю, а навіть контролю органів публічної влади з теоретичної точки зору є мало дослідженим. Питання громадського контролю в різних аспектах розглядалося такими науковцями як О. Андрійко, О. Сушинський, Н. Фоміцька, Н. Миронова, Л. Набока. Проте інструментарій реалізації даної управлінської функції науковцями не досліджувався. На сьогодні відсутнє навіть визначення поняття «інструментарію громадського контролю» в науці державного управління. Енциклопедія державного управління також не дає навіть переліку інструментів не лише громадського контролю а і контролю у сфері публічного управління. А. Крупник, даючи енциклопедичне визначення громадського контролю вказує лише на процедури його здійснення, зазначаючи, що вони «мають бути передбачені у статутах територіальних громад, регламентах діяльності органів публічної влади» [6, с.115].

Проте останнім часом оснують окремі напрацювання у даному напрямі. Зокрема С. Косінов інструментами громадського контролю вважає «звернення до органів державної влади та місцевого самоврядування, оскарження актів, дій або бездіяльності в судових органах» [5]. Такий перелік інструментарію далеко не є вичерпним, оскільки він не повною мірою співвідноситься навіть з формами громадського контролю, які автор приводить у своїх дослідженнях: «консультації з громадськістю, участь у спільних органах, спільних робочих групах, громадські слухання, громадська експертиза, громадська ініціатива, загальні збори громадян за місцем проживання тощо» [5]. Тобто перелік не є систематизованим ні в частині інструментарію, ні в частині форм громадського контролю. Слід наголосити що до форм незалежного громадського контролю можна віднести перевірки,

рейди, огляди, відповідно до теоретичних основ здійснення контролю у державному управлінні. Дещо ширший перелік інструментів громадського контролю можна запозичити з інструментарію інших процесів, що здійснює громадянське суспільство. Так у дослідженнях інструментів громадської участі, які здійснили А. Лебідь, М. Назаров, називаються такі інструменти як «запит на інформацію, звернення громадян, електронна петиція, колективні звернення, місцева ініціатива, громадська експертиза» [7, с.23] і вони можуть бути у окремих випадках використані як інструментарій громадського контролю.

Зовсім мало дослідженими є питання здійснення громадського контролю за дотриманням законодавства у сфері охорони праці та інструментів здійснення цього процесу. Зарубіжні дослідники частіше вказують на предмет такого контролю, тобто на те, що має контролюватися громадянським суспільством. У своїх працях Б. Колфер, Б. Гарні, К. Маклафлін, і К. Райт, вказують на різні ініціативи громадянського суспільства «відповідно до конкретних викликів, які вони покликані вирішити: поява нестандартних трудових договорів; збільшення джерел пропозиції робочої сили залучення до нестандартної роботи; посилення зовнішнього тиску на трудові відносини; зростання посередників, які відокремлюють управління від контролю за працею; і поява організацій, які повністю руйнують трудові відносини» [3]. Аналогічні підходи можна знайти у публікаціях Дослідницького центру бухгалтерського обліку «Chookaszian» при Школі бізнесу Чиказького університету. Так у дослідженнях Г. Дістельгорста предметом громадського контролю за дотриманням трудового законодавства виступає заробітна плата, що вважається основою в охороні праці. Існують також інші напрями предмету контролю: « Ми також досліджуємо кілька не пов'язаних із заробітною платою результатів, таких як заводські замовлення, конкурентоспроможність цін постачальників, оплата понаднормової роботи та загальна зайнятість, щоб дослідити механізми, що лежать в основі підвищення заробітної плати» [2, с. 875]. Таким чином огляд літератури вказує на недостатню теоретичну і практичну розробленість питання інструментарію здійснення громадського контролю у сфері охорони праці.

Тому **метою статті** є теоретичне обґрунтування змісту поняття «інструментарій громадського контролю» та адаптація інструментів контролю і громадської участі задля здійснення громадського контролю у сфері охорони праці, а саме за дотриманням трудового законодавства.

Методологія дослідження. Для розкриття змісту поняття «інструментарій громадського контролю» був використаний метод теоретичного абстрагування, тобто розгляду окремих аспектів, складових даного поняття та подальшого поетапного синтезу цих складових у єдине поняття. Встановлення інструментарію громадського контролю щодо дотримання трудового законодавства здійснювалося методом екстраполяції, тобто висновки щодо наявного інструментарію в інших споріднених сферах були поширені на предмет дослідження. Зокрема інструментарій громадської участі може бути частково використаний для громадського контролю, а його конкретизація може впливати із мети та завдань щодо охорони праці.

Основні результати дослідження.

З теоретичних підходів громадський контроль є однією з основних функцій управління. У практичній своїй реалізації він полягає у зіставленні показників діяльності підконтрольних об'єктів з встановленими нормами та, на відміну від державного контролю, з певними соціальними нормами. Саме з виникненням нових загроз виникають потреби у встановленні нових норм, а відповідно і нормативно-правових актів щодо охорони праці. Реалізація функції контролю ставить перед суб'єктами контролю завдання усвідомлення форм, методів, інструментів його здійснення, особливо це стосується громадського контролю, де відсутня чітка регламентація процедур. Інструментарій громадського контролю у сфері охорони праці має враховувати права усіх учасників процесу контролю та забезпечувати досягнення мети даного процесу. Проте не можна розглядати будь-який процес без розуміння сутності усіх його складових.

Виходячи з відсутності визначення поняття інструментарію громадського контролю, доцільно скористатися змістом поняття «інструментарій». Словник іншомовних слів дає таке визначення поняття «інструментарій»: «сукупність інструментів, що їх застосовують у певній галузі» [4]. Дане визначення не є логічно правильним, оскільки вимагає розкриття змісту поняття «інструмент». Теж джерело містить два визначення для названого терміну – перше, як «знаряддя або пристрій для обробки матеріалів, вимірювань, хірургічних операцій, відтворення музичних звуків» [4]. Цей зміст не відноситься до сфери нашого дослідження. Друге визначення інструменту як «засобу для досягнення певної мети» [4] може бути покладено в основу визначення інструментарію громадського контролю. Тому важливим для подальшого встановлення змісту поняття є розуміння мети громадського контролю.

Мету громадського контролю у своїх працях розкривають Н. Фоміцька, Н. Миронова, Л. Набока, які вважають, що основною характеристикою громадського контролю є те, що він здійснюється саме громадськістю (організаціями та населенням, громадянами). Стосовно мети вони зазначають: «у процесі здійснення громадського контролю контролюється виконання саме соціальних завдань, безпосередньо пов'язаних із захистом і реалізацією прав і свобод громадян, задоволенням та узгодженням соціальних потреб та інтересів населення» [15, с. 118]. Вказуючи на взаємодію контролюючих органів виконавчої влади з суб'єктами громадського контролю, яка сприяє «підвищенню ефективності цієї діяльності» [15, с. 115], автори зазначають що така діяльність «має своєю головною метою забезпечення прав окремих громадян свобод та законних інтересів та суспільства в цілому» [15, с. 115]. Поєднуючи ці складові, можна дати таке визначення поняттю інструментарій громадського контролю – це сукупність засобів з реалізації мети щодо забезпечення прав, свобод та законних інтересів окремих громадян і суспільства у цілому, яку здійснюють громадські організації, об'єднання, населення. Виходячи з такого визначення даного поняття доцільно зробити акцент на суб'єктності даного контролю, оскільки при реалізації мети можна окреслити ряд завдань, які має вирішувати саме громадський контроль, і які є не завжди притаманними владним контролюючим органам. Зокрема це

контроль за діяльністю самих контролюючих органів, ініціювання нових вимог щодо захисту інтересів громадян, їх груп, громадських утворень, зокрема в частині охорони праці. При цьому слід зазначити, що при реалізації таких завдань, права суб'єктів громадського контролю мають бути врегульовані у частині взаємодії державних контролюючих органів з суб'єктами громадського контролю.

Виходячи з визначення інструментарію доцільно визначитися з конкретними інструментами, які використовуються у сферах, дотичних до сфери здійснення громадського контролю щодо забезпечення охорони праці. Так найбільш поширеним є підхід, що застосовується у менеджменті, коли «усю сукупність інструментів контролю поділяють на три групи:

- 1) інструменти фінансового контролю;
- 2) інструменти операційного контролю;
- 3) інструменти контролю якості» [8, с. 152].

Цей підхід може вказувати на аналогічне виокремлення груп інструментів, виходячи з окремих складових мети. Тому громадський контроль щодо дотримання трудового законодавства може здійснюватися за законністю нарахувань заробітних плат, для чого можуть бути використані інструменти фінансового контролю. Із досліджень Г. Дістельгорста, розглядаючи окремі засоби контролю за процесами, що впливають на рівень заробітної плати, доцільно стверджувати і про інші нефінансові інструменти такого контролю. Автор вказує, що вплив на заробітну плату «був спричинений заводами з відносно нижчими рейтингами постачальників, і [дослідники] не виявили істотних відмінностей впливу на заробітну плату залежно від наявності профспілок» [2, с. 887]. Тобто щодо здійснення громадського контролю за законністю нарахувань заробітної плати зарубіжні дослідники вказують на його низьку ефективність, оскільки профспілки є суб'єктами громадського контролю, крім того вони мають широкі контролюючі повноваження. Цей висновок може мати різні пояснення і щодо обсягу повноважень профспілок, і наявного інструментарію і швидше за все ефективності роботи органів фінансового контролю. Відповідно до зазначених вище груп інструментарію контролю, частина інструментів операційного контролю може бути задіяна у контролі за дотриманням техніки безпеки на підприємствах. Окремі інструменти контролю якості можуть використовуватися при дотриманні соціальних умов праці.

Як інструменти громадського контролю можуть розглядатися і через інструменти громадської участі. Такий спільний інструментарій пов'язаний, певною мірою, зі спільністю завдань громадського контролю і громадської участі як проявів становлення демократії в державі. А. Лебідь, М. Назаров, вказують, що «одним із завдань демократії участі є розбудова громадського суспільства та залучення громадян до прийняття остаточних рішень з питань, що безпосередньо їх стосуються (реалізація прав, безпека, відпочинок тощо)» [7, с.48]. І хоча в даному дослідженні відсутнє згадування про реалізацію функції контролю, все ж одним з інструментів впливу називається звітність, яка в теорії управління є формою здійснення контролю. Зокрема значною мірою може бути задіяний інструментарій громадської участі, що приводить у своїх дослідженнях В. Па-

насюк, розділивши його за такими критеріями: суб'єкта застосування та терміном застосування інструментарію. Так автор зазначає, що у «залежності від виду суб'єкта інструменти громадської участі можна поділити на: індивідуальні (звернення громадян, запит на публічну інформацію, участь у роботі депутатських комісій, участь у роботі сесії місцевої ради) та колективні (місцеві ініціативи, громадські слухання, громадська експертиза, загальні збори громадян за місцем проживання, консультації з громадськістю)». [12, с. 322]. Саме участь у роботі сесій, депутатських комісій, коли розглядаються питання пов'язані з дотриманням трудового законодавства можуть виступати в окремих випадках як інструменти громадського контролю у цій сфері. Решта інструментарію може бути задіяна повною мірою у визначених процедурах щодо здійснення громадського контролю за дотриманням трудового законодавства. Ці інструменти та додаючи до кожної групи ще нові, автор поділяє на разові, (електронні петиції,) періодичні (участь у зустрічах депутатів з виборцями) та постійні (діяльність громадських рад, консультативно-дорадчих органів). З останніми приведеними інструментами виникають невідповідності, оскільки з точки зору громадського контролю громадські ради та консультативно-дорадчі органи можуть виступати суб'єктами громадського контролю. Зокрема, А. Крупник зазначає, що «координацію здійснення громадського контролю на певній території та надання необхідної інформаційно-методичної допомоги суб'єктам може здійснювати відповідна громадська рада». [6, с.115]. Тому інструментарій громадського контролю за дотриманням трудового законодавства може підбиратися у залежності від мети його здійснення (рис. 1). Мета контролю може змінюватися і залежно від неї підбирається той чи інший інструментарій, він може бути більш широким, чи використовуватися лише окремі інструменти. Навіть коли мета здійснення контролю буде однаковою, то окремі завдання, що з неї випливають, а відповідно і інструментарій може відрізнитися.

Дії суб'єктів громадського контролю певною мірою відрізняються від порядку, форм і процедур здійснення контролю з боку державних контролюючих органів. Але перш за все ця відмінність, яка закріплена нормативною базою, полягає у різниці обсягів і змісту прав здійснювати контроль і за формами його реалізації. Наприклад, контроль на державних підприємствах за дотриманням трудового законодавства можуть здійснювати переважно органи державної влади. Проте роль громадського контролю можуть виконувати ревізійні комісії або тимчасові комітети з проведення спеціального аудиту. За трудовим законодавством України «ці комісії можуть створюватися на період до п'яти років, у необов'язковому порядку вони можуть звітувати наглядовій раді щодо результатів планових і позапланових перевірок, фінансової та господарської діяльності державного підприємства» [10]. Таким чином нормативно-правова основа для здійснення громадського контролю за дотриманням трудового законодавства в Україні є достатньою для введення різних форм і інструментів його здійснення. Проте база інструментарію має бути конкретизована і направлена на перевірку конкретних показників, що є характерним для захисту трудових прав у Європейському Союзі. Дослідження таких європейських вчених як А. Бассаніні, Л. Нунціата, Д. Венн доводять, що «ін-

МЕТА ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ	ГРУПИ ІНСТРУМЕНТІВ	НАБІР ІНСТРУМЕНТІВ
Законність нарахування заробітної плати	Інструменти фінансового контролю	звернення громадян, участь у роботі сесії місцевої ради, громадська експертиза, загальні збори громадян
Дотримання техніки безпеки на підприємствах	Інструменти операційного контролю;	громадські слухання, запит на публічну інформацію
Дотримання соціальних умов праці	Інструменти контролю якості	участь у роботі депутатських комісій, консультації з громадськістю, місцеві ініціативи

Рисунок 1. Схема підбору інструментарію громадського контролю залежно від мети контролю щодо дотримання трудового законодавства

Figure 1. Scheme of selection of tools of public control depending on the purpose of control regarding compliance with labor legislation

дикатори захисту зайнятості ОЕСР складаються з 21 пункту, що визначає витрати і процедури, пов'язані зі звільненням окремих осіб або груп працівників або наймання працівників на визначений термін або агентські договори про тимчасову роботу» [1, с. 377]. Без існування конкретних показників діяльність суб'єктів громадського контролю буде малоефективною. Тому результатами громадського контролю можуть бути вимоги від суб'єктів такого контролю як до роботодавців з метою гарантування певних соціальних стандартів, забезпечення конституційних прав (збереження життя, здоров'я тощо), так і до державних контролюючих органів з метою внесення таких вимог у нормативно-правове поле. Тобто завданнями громадського контролю є не лише виявлення фактів відхилень з дотримання норм охорони праці підконтрольними об'єктами, воно є значно ширшим і відображає впливи та вимоги громадянського суспільства.

Особливої гостроти набирають ці питання на період війни, що триває. Тому трудове законодавство значно було доповнене на період війни, про що у березні 2022 року було прийнято Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану». У статті 16 даного Закону, яка розкриває питання державного контролю за додержанням законодавства про працю у період дії воєн-

ного стану, зазначається, що органи державного контролю за додержанням законодавства про працю «можуть здійснювати за заявою працівника або профспілки позапланові заходи державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства про працю ... з питань виявлення неоформлених трудових відносин та законності припинення трудових договорів» [13]. Усе ж законодавство не може урегулювати усі моменти, які виникають в можуть виникнути в період здійснення військової агресії навіть у сфері трудових відносин. Як зазначають А. Надточій та А. Смаглюк: «Зрозуміло, що за сучасних об'єктивних обставин, коли чим більше регуляторних вимог, тим більше схильність до неформальних трудових відносин із боку роботодавця, слід шукати компромісне рішення на час війни» [9, с. 173]. Тому у таких випадках роль громадського контролю за дотриманням трудового законодавства може бути досить вагомою і обсяг повноважень цього контролю має бути ширшим і конкретизованим. В Україні повною мірою сформувалося громадянське суспільство, інститути якого можуть перебрати на себе окремі функції контролю за дотриманням трудового законодавства.

Усе ж законодавством про охорону праці не передбачені ризики, які повинні ліквідувати роботодавці саме у частині наслідків воєнних дій. Ця діяльність є функцією спеціалізованих військових підрозділів і в цілому для нашої країни може тривати роки. Так на брифінгу у Медіацентрі Україна-Укрінформ начальник управління організації піротехнічних робіт та гуманітарного розмінування ДСНС О. Бондар дав такий прогноз цьому процесу: «Виходячи з міжнародного досвіду, розмінування українських територій може тривати від 5 до 10 років» [14]. Тому питання контролю в частині охорони праці має змінити свій вектор до більшої співпраці органів влади, що мають повноваження у сфері охорони праці, та громадських організацій. Таким чином має посилитися роль громадського контролю за дотриманням трудового законодавства.

Громадський контроль у широкому сенсі має забезпечувати становлення і розвиток громадянського суспільства. У вузькому – охорону прав громадян України у тій чи іншій сфері, захисту їх законних інтересів, зокрема і у сфері трудових відносин. Громадський контроль за дотриманням трудового законодавства сприяє забезпеченню законності в діяльності всіх роботодавців та державних контролюючих органів щодо охорони праці, розширенню та захисту прав громадян, встановленню нових норм, пов'язаних з воєнними загрозами, із захисту працівників у сфері їх трудової діяльності.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших досліджень.

1. На сьогодні у науковій літературі відсутнє визначення поняття «інструментарій громадського контролю», тому вважаємо, що його необхідно визначити як сукупність засобів з реалізації мети щодо забезпечення прав, свобод та законних інтересів окремих громадян і суспільства у цілому, яку здійснюють громадські організації, об'єднання, населення.

2. Інструментарій контролю, що використовується у менеджменті організацій, у сфері громадської участі та інших суміжних сферах публічної діяльності може бути адаптований та використаний як інструментарій громадського контролю щодо дотримання трудового законодавства.

3. Інструментарій громадського контролю за дотриманням трудового законодавства може підбиратися у залежності від мети його здійснення. Мета контролю може змінюватися і залежно від неї підбирається той чи інший інструментарій, він може бути більш широким, чи використовуватися лише окремі інструменти. Навіть коли мета здійснення контролю буде однаковою, то окремі завдання, що з неї випливають, а відповідно і інструментарій може відрізнятися. Завданнями громадського контролю є не лише виявлення фактів відхилень з дотримання норм охорони праці підконтрольними об'єктами, воно є значно ширшим і відображає впливи та вимоги громадянського суспільства.

4. Інститути громадянського суспільства в Україні можуть перебрати на себе окремі функції державного контролю за дотриманням трудового законодавства, особливо на час дії воєнного стану, коли зростають ризики незаконних дій з боку роботодавців. Для цього необхідне закріплення більш широкого обсягу повноважень суб'єктів громадського контролю та процедур їх взаємодії з державними контролюючими органами.

Розробка обсягу повноважень суб'єктів громадського контролю, процедури його здійснення, реєстрації і узаконення результатів в умовах воєнного і після-воєнного стану може стати напрямом подальших наукових розвідок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бассаніні А., Нунціата Л., Венн Д. Законодавство про охорону праці та зростання продуктивності в країнах ОЕСР. Економічна політика. 2009. № 58: С. 349–402.
2. Дістельгорст Г. Оцінка соціального впливу корпорацій: докази втручання управлінського контролю в ланцюг поставок для підвищення заробітної плати працівників. *Journal of Accounting Research*. 2023. Том 61, Випуск 3, червень. С. 855-890. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/1475-679X.12472>
3. Захист майбутнього праці: нові інституційні механізми для захисту трудових стандартів. Колфер, Б., Гарні, Б., Маклафлін, К. і Райт, К. Ф. Захист майбутнього праці: нові інституційні механізми захисту трудових стандартів (профспілковий рух). *Emerald Publishing Limited*, Бінглі. 2023. С. 1-19. URL: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/978-1-80071-248-520221002/full/html>
4. Інструмент. Словник іншомовних слів. URL: <https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/u/book/sis.pl?Qry=%B2%ED%F1%F2%F0%F3%EC%E5%ED%F2>
5. Косінов С. А. Форми та інструменти громадського контролю. Право України. 2013. № 5. URL: https://pravoua.com.ua/ua/store/pravoukr/prvoukr_2013_5/Kosinov_5_2013/
6. Крупник А.С. Громадський контроль. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. : НАДУ, 2011. Т. 1 : Теорія державного управління / наук.-ред. колегія : В. М. Князев (співголова), І. В. Розпутенко (співголова) та ін. 2011. 748 с. С. 113-115.
7. Лебідь А. Є., Назаров М. С. Інструменти громадської участі в Україні: навчально-методичний посібник. Суми: Вид-во СумДУ, 2020. 73 с.
8. Менеджмент організацій : навчальний посібник для студентів-магістрів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» спеціалізації «Менеджмент і бізнес-адміністрування» / Укладачі: Л.Є. Довгань, І.П. Малик, Г.А. Мохонько, М.В. Шкробот. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 271 с.
9. Надточій А. О., Смаглюк А. А. Особливості регулювання соціально-трудова відносин в умовах воєнного стану. Публічне управління XXI століття: в умовах гібридних за-

гроз : зб. наук. матер. XXII Міжнар. наук. конгресу. – Х. : ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, 2022. – 304 с. С.171-174.

10. Огляд ОЕСР корпоративного управління державних підприємств: Україна, ОЕСР. 2021. URL: <http://www.oecd.org/corporate/soe-review-ukraine.htm>.

11. Павловський Р. В. Специфіка здійснення громадського контролю за дотриманням трудового законодавства. *Публічне управління XXI століття: в умовах гібридних загроз* : зб. наук. матер. XXIII Міжнар. наук. конгресу. – Х. : ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, 2023. URL: https://ipa.karazin.ua/wp-content/themes/education/filesforpages/science/zbirnuk_do_kogres2022.pdf

12. Панасюк В.М. Інструменти громадської участі: поняття, види та конституційно-правові проблеми застосування. *Правове життя сучасної України* : у 2 т. : матер. наук-практ. конф. м.Одеса, 17 трав. 2019 р. Відп. ред. Г.О.Ульянова. Одеса : ВД «Гельветика», 2019. Т.1 с.320-322. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/21074/Панасюк%20В.%20М.%20Інструменти%20громадської%20участі...pdf?sequence=1&isAllowed=y96...pdf?sequence=1&isAllowed=y>

13. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану : Закон України № 2136-IX від 15.03.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text> (дата звернення: 26.05.2023).

14. Розмінування території України. Укрінфо, 2022, 11 травня. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3479988-rozminuvanna-teritorii-ukraini.html>

15. Фоміцька Н.В. Миронова Н.С., Набока Л.В. Контроль у державних інституціях. За заг. ред. О.Ю.Амосова. Харків: Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2012. 144 с.

Стаття надійшла до редакції 26.03.2023

Стаття рекомендована до друку 05.06.2023

Ruslan Pavlovskiy, post-graduate student
of the Department of Public Administration and Regional Studies
Educational and Scientific Institute of Public Service and Management
of the National University «Odesa Polytechnic», Shevchenko Ave., Odesa, 65044, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1385-5676> e-mail: pavlovskiyrv@gmail.com

TOOLKIT FOR PERFORMING PUBLIC CONTROL OF COMPLIANCE WITH LABOR LEGISLATION

Abstract. In the article, through scientific abstraction, the concept of public control tools is defined as a set of means for realizing the goal of ensuring the rights, freedoms, and legitimate interests of individual citizens and society as a whole, which is carried out by public organizations, associations, and the population. Adapting the tools of control used in the management of organizations to the field of labor protection, it can be argued that public control in the field of labor protection can be carried out according to the legality of wage calculations, for which financial control tools can be used; part of the operational control tools can be involved in monitoring compliance with safety techniques at enterprises; individual quality control tools can be used in compliance with social labor conditions.

The toolkit of public control over compliance with labor legislation can be selected depending on the purpose of its implementation. The purpose of control may change, and

depending on it, one or another toolkit is selected, it may be more extensive, or only certain tools may be used. Even when the purpose of control is the same, the individual tasks resulting from it, and accordingly, the tools, may differ. The results of public control may be demands from the subjects of such control both to employers with the aim of guaranteeing certain social standards, ensuring constitutional rights (preserving life, health, etc.), and to state control bodies with the aim of introducing such demands into the regulatory and legal field. That is, the tasks of public control are not only the detection of deviations from the observance of labor protection norms by controlled objects, it is much broader and reflects the influences and demands of civil society.

The article concludes that a civil society has been formed in Ukraine, whose institutions can take over certain functions of monitoring compliance with labor legislation, especially during martial law, when the risks of illegal actions on the part of employer's increase.

Key words: *public control, tools of control, tools of public control, labor protection, compliance with labor legislation.*

In cites: Pavlovskiy R. V. (2023). Toolkit for Performing Public Control of Compliance with Labor Legislation. *Theory and Practice of Public Administration*. 2023, 1 (76), pp. 81–92. DOI: <https://doi.org/10.26565/1727-6667-2023-1-06> [in Ukrainian].

REFERENCES:

1. Bassanini A., Nunziata L. & Venn D. (2009). Occupational health and safety legislation and productivity growth in OECD countries. *Economic policy*, 58. 349–402.
2. Distelhorst H. (2023). Evaluating the social impact of corporations: evidence of management control intervention in the supply chain to increase workers' wages. *Journal of Accounting Research*, 61(3). 855-890. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/1475-679X.12472>
3. Colfer, B., Harney, B., McLaughlin, K. & Wright, C.F. (2023). Protecting the future of work: new institutional mechanisms to protect labor standards. *Protecting the future of work: new institutional mechanisms for protecting labor standards (the trade union movement)*. Emerald Publishing Limited, Bingley. 1-19. URL: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/978-1-80071-248-520221002/full/html>
4. Tool. *Dictionary of foreign words*. URL: <https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/u/book/sis.pl?Qry=%B2%ED%F1%F2%F0%F3%EC%E5%ED%F2> [in Ukrainian].
5. Kosinov S. A. (2013). Forms and tools of public control. *Law of Ukraine*, 5. URL: https://pravoua.com.ua/ua/store/pravoukr/prvoukr_2013_5/ Kosinov_5_2013/ [in Ukrainian].
6. Krupnyk A.S. (2011). Public control. *Encyclopedia of public administration: in 8 volumes / Nat. Acad. state example under the President of Ukraine; scientific-ed. board: Yu. V. Kovbasiuk (chairman) and others. - K.: NADU. Volume 1: Theory of public administration / scientific editor. board: V. M. Knyazev (co-chairman), I. V. Rozputenko (co-chairman) and others. 2011. 748. 113-115.* [in Ukrainian].
7. Lebid A. E. & Nazarov M. S. (2020). *Tools of public participation in Ukraine: educational and methodological manual*. Sumy: Publishing House of Sumy State University. [in Ukrainian].
9. Nadochii A. O. & Smaglyuk A. A. (2022). Peculiarities of regulation of social and labor relations in the conditions of martial law. *Publichne upravlinnya KHKHI stolittya: v umovakh hibrydnykh zahroz : zb. nauk. mater. XKHII Mizhnar. nauk. konhresu.* (pp.171- 174). KHARKIV: NNI «Instytut derzhavnoho upravlinnya» Kharkivs'koho natsional'noho universytetu imeni V.N. Karazina. [in Ukrainian].

10. OECD overview of corporate governance of state-owned enterprises: Ukraine, OECD. 2021. URL: <http://www.oecd.org/corporate/soe-review-ukraine.htm>. [in Ukrainian].
11. Pavlovskiy R. V. (2023). The specifics of public control over compliance with labor legislation. *Public Administration of the XXIst Century: In Conditions of Hybrid Threats* : Collected of scientific materials of the XXII-th International Scientific Congress. – Kharkiv: Research and Educational Institute «Institute of Public Administration» of V.N. Karazin Kharkiv National University. URL: https://ipa.karazin.ua/wp-content/themes/education/filesforpages/science/zbirnik_do_kogres2022.pdf [in Ukrainian].
12. Panasiuk V.M. (2019). Tools of public participation: concepts, types and constitutional and legal problems of application. *Pravove zhyttya suchasnoyi Ukrayiny* : u 2 t. : mater. nauk-prakt. konf. (pp.320-322). Odesa : VD «Hel'vetyka», URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/21074/> [in Ukrainian].
13. Law of Ukraine on the organization of labor relations under martial law № 2136-IX. (2022, March15). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>. [in Ukrainian].
14. Demining the territory of Ukraine. *Ukrinfo*, 2022, May 11. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3479988-rozminuvanna-teritorii-ukraini.html> [in Ukrainian].
15. Fomitska N.V. Myronova N.S. & Naboka L.V. (2012). *Control in state institutions*. Kharkiv: Publishing House of KhaRI NADU «Master». [in Ukrainian].

The article was received by the editors 26.03.2023

The article is recommended for printing 05.06.2023